

RESSENYA A CÁRCCEL ORTÍ, MARÍA MILAGROS I GARCÍA MARSILLA, JUAN VICENTE, *DOCUMENTS DE LA PINTURA VALENCIANA MEDIEVAL I MODERNA. IV. LLIBRE DE L'ENTRADA DE FERRAN D'ANTEQUERA*, VALÈNCIA: PUBLICACIONS DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA, 2013, 513 pp. ISBN: 978-84-370-9085-6

REVIEW TO CÁRCCEL ORTÍ, MARÍA MILAGROS I GARCÍA MARSILLA, JUAN VICENTE, *DOCUMENTS DE LA PINTURA VALENCIANA MEDIEVAL I MODERNA. IV. LLIBRE DE L'ENTRADA DE FERRAN D'ANTEQUERA*, VALÈNCIA: PUBLICACIONS DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA, 2013, 513 pp. ISBN: 978-84-370-9085-6

RAMON MORA GALBIS
elbenicadell@hotmail.com

Universitat de València

Fa ja anys que les Publicacions de la Universitat de València donaren forma a una iniciativa que ha permès fer una embranzida a l'edició de textos que fins ara, majoritàriament, havien resta inèdits, manuscrits, o que eren ja introbables, atés que les seues edicions eren o molt anti-gues o estaven totalment exhaurides i, molt sovint, desfasades, quan eren més recents. Ens referim a la magnífica col·lecció «Fonts històriques valencianes», una sèrie dirigida per Antoni Furió i Enric Guinot –del Departament d'Història Medieval de la Universitat de València–, i que s'ha encarregat d'editar, des de finals dels anys 90, el major conjunt de textos valencians de què podem disposar ara mateix, tant en català com en llatí i castellà. Tot un veritable «arxiu» de papers introbables que, gràcies a

aquesta voluntat de publicar sistemàtica, ha donat eixida, dignament, a un munt de tesis doctorals, tesines i treballs d'investigació que, altrament, haurien restat en una prestatgeria d'una biblioteca universitària de difícil accés i sense prestar el seu servei a la societat. «Fonts històriques valencianes» és, sense dubte, una via immillorable de transferència dels coneixements que genera la comunitat universitària i científica en l'àmbit de l'edició de textos. Uns textos que, per altra banda, són tractats exquisidament: unes normes d'edició clares i coherents, que s'apliquen de manera rigorosa; un tractament tipogràfic immillorable –dissenyat per Josep Palàcios–, i un acabat editorial que, en aquests temps que corren, de publicacions en xarxa i edicions per encàrrec, són de ben lloar.

Però al marge d'aquesta reflexió inicial sobre una col·lecció universitària ara ja d'abast ben remarcable, després de més de dues dècades de treball, la nostra voluntat era de comentar un dels volums que va eixir publicat el 2013 i que conté la transcripció d'un manuscrit conser-vat a l'Arxiu Municipal de València (*Claveria comuna. Llibres de comptes, 0-6*) i que porta per títol *Compte que lo honorable en Jacme de Celma ha donat de la administració que ha tenguda de certes compres d'argent, draps d'aur, arreus e altres coses necessàries per fer los entrameses per rabó de la novella venguda o en-trada que faberen en la ciutat de València lo senyor rey don Ferrando e la senyora reyna e lo príncep de Gerona, primogènit d'Aragó*.

De fet, el 23 de desembre de 1414 entrava a València per primera vegada com a monarca, Ferran I, el nou monarca que havia estat triat a Casp, pels compromissaris dels regnes d'Aragó, de València i dels principat de Catalunya, ben possiblement convençuts –els qui votaren a favor de la seua entronització– per l'oratori de qui seria, temps a venir, sant Vicent Ferrer. Un sant que sempre s'ha identificat com el principal promotor d'aquella elecció, atés que s'ha dit que hauria representat els interessos de la ciutat de València, respecte a la possibilitat d'una aproximació a Castella, a través de la nova monarquia d'origen castellà. Tot i que, com es pot ben bé suposar, no tota la noblesa local hi va estar d'acord, ja que, d'altra manera, no s'acabaria d'entendre per què les autoritats del cap i casal del regne de València amenaçaren aquells que no volguessen participar de bon grat en les «alegries» destinades a festejar l'entrada de la nova família reial. Però, a banda d'aquest detall que mostraria les diferents sensibilitats valencianes a l'hora de decantar-se per un pretendent o per un altre en aquell complicat conflicte, la bona veritat és que la ciutat de València va intentar mostrar-se tan esplendent com li va ser possible, davant el nou rei que, alhora, era el primer d'aquella nova dinastia, malgrat que, a ulls dels seus coetanis i antecessors nostres, si Ferran de Trastàmara, dit d'Antequera, era coronat com a rei de la Corona d'Aragó, això es produïa pel fet de per ser descendent de Pere el Cerimoniós i, per tant, de la casa de Barcelona, que regnava des d'Alfons II en els territoris de Catalunya i l'Aragó estrictes, i que, a més, incorporaria amb els anys els regnes de València i les illes Balears i, més avant, Sicília i altres territoris italians, als quals caldria sumar el regne de Nàpols –que seria finalment conquerit per aquell «príncep de Gerona» del nostre manuscrit, i que no era cap altre que el primogènit Alfons, que seria, després, dit «el Magnànim».

María Milagros Cárcel Ortí i Juan Vicente García Marsilla, han estat els encarregats de transcriure i anotar i preparar-ne l'edició del manuscrit que ens ocupa i que ofereix una sèrie de detalls impagables per tal de conèixer ben bé com va organitzar-se la ciutat de València, davant un esdeveniment reial com aquell. Perquè, no sols es tractava de donar una bona imatge a un monarca «natural», sinó de saber guanyar-se l'afecte i la predilecció d'algú que venia de fora i que s'havia de mirar molt més críticament la resposta dels seus nous vassalls. Així doncs, gràcies a aquests dos investigadors valencians, la col·lecció ja esmentada –«Fons històriques valencianes»– del Servei de Publicacions de la Universitat de València–, amb el títol *Documents de la pintura valenciana medieval i moderna. IV*, publica el *Llibre de l'entrada de Ferran d'Antquera*, obra del ciutadà Jaume de Celma, nomenat *dispenser* pel consell de la ciutat i, per tant, encarregat de portar tots els comptes en les despeses referides a aquell esdeveniment, amb la finalitat de retre comptes als responsables polítics del que s'hauria gastat per tal d'aconseguir una festa espectacular per donar la benvinguda al nou rei d'Aragó i senyor de la ciutat.

La minuciositat de Celma, però, quan va anotar aquelles despeses, va fer que ara, des dels ulls dels investigadors i dels lectors curiosos, puguem veure molt més que dades sobre l'economia urbana. De fet, el treball de Celma ens dóna dades sobre pintors, dauradors, arquitectes i altra mena de treballadors, materials usats, etc. i, fins i tot, ens aportà dades sobre les reformes fins i tot urbanístiques que es varen fer, a més d'oferir-nos indicis sobre els diferents entremesos al·legòrics –representacions teatrals breus, de gran interès per a la història de les arts escèniques– que es varen idear per tal d'agradar els monarques i la noblesa que els acompanyava, i dels quals, malauradament, no conservem els seus textos.

La tasca sense dubte feixuga que han portat avant Cárcel Ortí i García Marsilla, en fer la transcripció i edició del manuscrit documental, ocupa la major part de la publicació que comentem (pp. 37-440). S'acompanya, això, d'un breu «Estudi introductor» (pp. 7-25), una succinta però acurada «Descripció del manuscrit» (pp. 26-29), els «Criteris d'edició i transcripció dels documents» (p. 29) i la «Bibliografia» (pp. 30-33) pertinents. Encara més, el volum compta amb un riquíssim i complet «Apèndix documental» (pp. 443-482), un ben útil «Glossari de termes» (pp. 483-495) i, finalment, l'«Índex onomàstic», utilíssim (pp. 497-513). Només, si de cas, es troba a faltar una major rigorositat en l'ús d'accents i, també, es pot detectar alguna altra incorrecció lingüística sense massa relleu que, tanmateix, podria haver-se estalviat.